

SZCZEGÓLWE WSKAZANIA I PRZECIWWSKAZANIA DO LECZENIA UZDROWISKOWEGO W POSZCZEGÓLNYCH RODZAJACH ZAKŁADÓW LECZNICTWA UZDROWISKOWEGO

I. Choroby ortopedyczno-urazowe (ortopedia)

Szczegółowe wskazania:

1) szpital:

- a) S32, T92, T93 — stany po urazach kończyn, kręgosłupa lub miednicy ze znacznym ograniczeniem sprawności lub znacznymi zanikami mięśniowymi, po zakończeniu leczenia szpitalnego, w okresie do 12 miesięcy od wystąpienia urazu,
- b) T02 — stany po licznych złamaniach kości z ograniczeniem sprawności, w okresie do 12 miesięcy od wystąpienia urazu,
- c) T08, T09 — stany po urazach kręgosłupa z powikłaniami neurologicznymi,
- d) T94 — następstwa urazów obejmujących mnogie okolice ciała, leczonych zachowawczo lub operacyjnie,
- e) T95 — stany po oparzeniach termicznych lub chemicznych albo odmrożeniach z towarzyszącymi przykurczami i ograniczeniem ruchów, w okresie do 12 miesięcy od wystąpienia urazu,
- f) Z89 — stany po amputacjach kończyn po tymczasowym zaprotezowaniu albo w okresie do 12 miesięcy od ostatecznego zaprotezowania,
- g) Z96, Z98 — wczesne stany po operacjach alloplastycznych stawów biodrowych lub stawów kolanowych oraz po operacjach dysku, w okresie do 12 miesięcy od przebytej operacji,
- h) Z98 — stany po operacjach kości lub stawów ze znacznym ograniczeniem zakresu ruchów,
- i) Z98 — stany po operacjach wad wrodzonych, najlepiej po wczesnej rehabilitacji,
- j) Q65-Q68, Q74, Q76-Q79 — wrodzone wady rozwojowe ze zniekształceniami układu mięśniowo-szkieletowego i ograniczeniem sprawności;
- k) M40 — M42 — wady postawy ograniczające sprawność w stopniu znacznym;

2) sanatorium:

- a) M23, M24, S33, T92, T93 — następstwa urazów lub chorób stawów lub aparatu więzadłowego z ograniczeniem sprawności lub z ograniczeniem zakresu ruchów w stawach,
- b) Z89 — stany po amputacjach kończyn po ostatecznym zaprotezowaniu,
- c) M40-M42 — nabyte wady postawy w stopniu nieznacznym (dotyczy dzieci),
- d) Q74, Q76 — wrodzone wady rozwojowe z nieznacznym ograniczeniem sprawności,
- e) rekonwalescencja w okresie do 12 miesięcy od zakończenia leczenia szpitalnego z powodu chorób ortopedyczno-urazowych;

3) przychodnia uzdrowiskowa:

- a) S13, S23, S33, S39, S43, S46, S53, S56, S63, S66, S73, S76, S83, S86, S93, S96, S99 — stany po urazach tkanek miękkich mięśni, więzadeł lub torebek stawowych z nieznacznym ograniczeniem ruchów lub z utrzymującym się zespołem bólowym,
- b) M40 — M42 — nabyte wady postawy w stopniu nieznacznym (dotyczy dzieci),
- c) M93 — pourazowa martwica kości w okresie zdrowienia,
- d) T91 — T93 — odległe następstwa urazów kończyn lub kręgosłupa z nieznacznym ograniczeniem sprawności,
- e) rekonwalescencja po leczeniu szpitalnym z powodu chorób ortopedyczno-urazowych.

Szczegółowe przeciwwskazania:

- 1) C40, C41 — nowotwory złośliwe kości lub chrząstki stawowej w okresie do 12 miesięcy od zakończenia leczenia operacyjnego, chemioterapii lub radioterapii;
- 2) M84, T10, T12 — stany po złamaniach kości kończyn z opóźnionym zrostem, stawem rzekomym lub powikłane zapaleniem kości lub szpiku kostnego;

- 3) M86 — zapalenie kości lub szpiku kostnego z odczynem ogólnym lub czynnymi przetokami;
- 4) M99 — stany po zabiegach operacyjnych ortopedycznych z niezdolnością do samoobsługi;
- 5) T09 — stany po urazach kręgosłupa z objawami tetraplegii, z odleżynami lub z niezdolnością do samoobsługi.

II. Choroby układu nerwowego (neurologia)

Szczegółowe wskazania:

1) szpital:

- a) D33 — następstwa neurologiczne po operacji niezłośliwych nowotworów mózgu lub innych części centralnego systemu nerwowego,
- b) G09 — następstwa neurologiczne chorób zapalnych ośrodkowego układu nerwowego lub opon mózgowych, po upływie 3 miesięcy od zakończenia leczenia farmakologicznego,
- c) G20, G21 — choroba Parkinsona lub parkinsonizm wtórny ze znacznym ograniczeniem chodu,
- d) G35 — stwardnienie rozsiane w okresie zaawansowanym lub po zakończeniu leczenia szpitalnego (bezpośrednio po incydencie zaostrzenia),
- e) G54 — zaburzenia korzeni rdzeniowych i splotów nerwowych w następstwie urazów czaszkowo-mózgowych lub urazów kręgosłupa, bezpośrednio po zakończeniu leczenia szpitalnego lub przebyciu wczesnej rehabilitacji,
- f) G55 — ucisk korzeni nerwów rdzeniowych i splotów nerwowych w chorobach sklasyfikowanych gdzie indziej, w tym ucisk korzeni nerwów rdzeniowych i splotów nerwowych w chorobach krążka międzykręgowego (M50, M51) lub zmianach zwyrodnieniowych kręgow (M47),
- g) G61 — zespół Guillaina-Barrego bezpośrednio po zakończeniu leczenia w oddziale neurologicznym lub przebyciu wczesnej rehabilitacji neurologicznej,
- h) G80 — dziecięce porażenie mózgowe ze znaczną dysfunkcją ruchową (poruszanie się na wózku inwalidzkim) — dotyczy pacjentów do 18 roku życia,
- i) G81 — porażenie połowicze, następstwa neurologiczne po udarach mózgowych, bezpośrednio po zakończeniu leczenia szpitalnego lub przebyciu wczesnej rehabilitacji,
- j) G82 — porażenie kończyn dolnych albo porażenie cztero kończynowe, będące następstwem udarów mózgowych, bezpośrednio po zakończeniu leczenia szpitalnego lub przebyciu wczesnej rehabilitacji,
- k) I64 — udar nieokreślony jako krwotoczny lub zawałowy, bezpośrednio po zakończeniu leczenia szpitalnego lub przebyciu wczesnej rehabilitacji neurologicznej;

2) sanatorium:

- a) G09 — utrzymujące się następstwa neurologiczne chorób zapalnych ośrodkowego układu nerwowego,
- b) G20, G21 — choroba Parkinsona lub parkinsonizm wtórny w początkowym stadium zaawansowania, z nieznacznym ograniczeniem sprawności ruchowej,
- c) G35 — stwardnienie rozsiane w okresie remisji lub o przebiegu łagodnym,
- d) G54 — zaburzenia korzeni rdzeniowych i splotów nerwowych w następstwie urazów czaszkowo-mózgowych lub urazów kręgosłupa,
- e) G55 — ucisk korzeni nerwów rdzeniowych i splotów nerwowych w chorobach sklasyfikowanych gdzie indziej, w tym ucisk korzeni nerwów rdzeniowych i splotów nerwowych w chorobach krążka międzykręgowego (M50, M51), oraz w zmianach zwyrodnieniowych kręgow (M47),
- f) G61, G62 — przewlekłe zapalenie nerwów obwodowych i splotów nerwowych (w tym następstwa przebytego zespołu Guillaina-Barrego), także okres bezobjawowy w nawracającej postaci zapalenia,
- g) G64 — następstwa neurologiczne urazów nerwów obwodowych,
- h) G81, G82 — porażenie połowicze, porażenie kończyn dolnych z nieznacznym ograniczeniem sprawności ruchowej, będące następstwem uszkodzenia mózgu lub rdzenia kręgowego,
- i) G80 — dziecięce porażenie mózgowe z zachowaną zdolnością do samodzielnego poruszania się — dotyczy pacjentów do 18 roku życia,
- j) G90 — nasilone zaburzenia układu wegetatywnego;

3) przychodnia uzdrowiskowa:

- a) G20 — choroba Parkinsona z nieznacznym ograniczeniem chodu, z zachowaną samoobsługą,

- b) G54 — zaburzenia korzeni rdzeniowych i splotów nerwowych w następstwie urazów czaszkowo-mózgowych lub urazów kręgosłupa - okres przewlekły,
- c) G55 — ucisk korzeni nerwów rdzeniowych i splotów nerwowych w chorobach sklasyfikowanych gdzie indziej, w tym ucisk korzeni nerwów rdzeniowych i splotów nerwowych w chorobach krążka międzykręgowego (M50, M51), oraz w zmianach zwyrodnieniowych kręgosłupa (M47) — okres przewlekły,
- d) G61, G62 — przewlekłe zapalenie nerwów obwodowych i splotów nerwowych (w tym następstwa przebytego zespołu Guillaina-Barrego, także okres bezobjawowy w nawracającej postaci zapalenia,
- e) G64 — następstwa urazów nerwów obwodowych,
- f) G90 — zaburzenia układu wegetatywnego.

Szczegółowe przeciwwskazania:

- 1) I64 — stany po udarach mózgowych z utrwalonymi niedowładami, z afazją sensoryczną lub motoryczną lub zespołem psychoorganicznym oraz z całkowitą niepełnosprawnością;
- 2) G40 — padaczka z częstymi napadami (co najmniej raz w miesiącu);
- 3) G35 — stwardnienie rozsiane w okresie zaostrzenia;
- 4) G55 — całkowite wypadnięcie jądra galaretowatego lub inne stany chorobowe ze wskazaniem do operacji;
- 5) T09 — stany po urazach kręgosłupa z objawami tetraplegii, z odleżynami lub z niezdolnością do samoobsługi;
- 6) G09, T81, T90 — stany pourazowe, stany pozapalne lub stany pooperacyjne mózgu lub rdzenia kręgowego, inne choroby neurologiczne z dysfunkcją ruchową uniemożliwiającą podstawową samoobsługę.

III. Choroby reumatologiczne (reumatologia)

Szczegółowe wskazania:

- 1) szpital:
 - a) M05, M06 — reumatoidalne zapalenie stawów - okres I, II, III albo IV, w szczególności bezpośrednio po incydencie zaostrzenia procesu chorobowego,
 - b) M06 — reumatoidalne zapalenie stawów — okres I, II, III albo IV, po zabiegach operacyjnych, najlepiej bezpośrednio po zakończeniu leczenia szpitalnego lub przebyciu wczesnej rehabilitacji,
 - c) M07 — artropatie towarzyszące łuszczycy lub chorobom jelit w okresie podoстрыm albo w okresie remisji,
 - d) M08 — młodzieńcze przewlekłe zapalenie stawów, postać wielostawowa albo skąpostawowa,
 - e) M15 — M17, M19 — choroba zwyrodnieniowa stawów obwodowych dużych lub małych ze znacznym ograniczeniem sprawności ruchowej,
 - f) M32 — M35 — układowe choroby tkanki łącznej w okresie remisji, z zachowaną zdolnością do samoobsługi,
 - g) M45, M46 — zeszywniające zapalenie stawów kręgosłupa, zespół Reitera ze znacznym ograniczeniem sprawności ruchowej, przy zachowanej zdolności do samoobsługi,
 - h) M47 — choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa ze znacznym ograniczeniem sprawności ruchowej lub z towarzyszącymi powikłaniami neurologicznymi,
 - i) stany po operacji z przyczyn reumatycznych, w okresie do 12 miesięcy od przebytej operacji, a w przypadku występowania powikłań neurologicznych lub zaników mięśniowych — także po upływie tego okresu;
- 2) sanatorium:
 - a) M05, M06 — reumatoidalne zapalenie stawów — okres I, II albo III, w okresie remisji,
 - b) M07 — artropatie towarzyszące łuszczycy lub chorobom jelit, w okresie remisji,
 - c) M10, M11 — choroby metaboliczne z zajęciem stawów (dna moczanowa, chondrokalcynoza i inne), w okresie przewlekłym z niewielkimi zmianami stawowymi,
 - d) M13 — zespół Reitera z zajęciem kręgosłupa,
 - e) M15 — M17, M19 — choroba zwyrodnieniowa stawów obwodowych dużych lub małych, z częściowym ograniczeniem sprawności ruchowej,

- f) M45, M46, M49 – zeszywniające zapalenie stawów kręgosłupa lub inne zapalne choroby kręgosłupa, w okresie remisji, z nieznacznym ograniczeniem sprawności ruchowej i niewielką destrukcją stawów,
 - g) M47 – choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa z nieznacznym ograniczeniem sprawności ruchowej,
 - h) M62 – polimialgia reumatyczna ze współistniejącymi zmianami zwyrodnieniowymi,
 - i) M70 – M79 – fibromialgia lub inne choroby tkanek miękkich z częściowym ograniczeniem sprawności lub o przebiegu nawracającym,
 - j) stany po zabiegach operacyjnych z przyczyn reumatycznych;
- 3) przychodnia uzdrowiskowa:
- a) M05, M06 – reumatoidalne zapalenie stawów - okres I albo II, w okresie remisji,
 - b) M07 – artropatie towarzyszące łuszczycy lub chorobom jelit, w okresie remisji,
 - c) M10, M11 – choroby metaboliczne z zajęciem stawów (dna moczanowa, chondrokalcynoza i inne), w okresie przewlekłym z niewielkimi zmianami stawowymi,
 - d) M13 – zespół Reitera z zajęciem kręgosłupa,
 - e) M15 – M19 – choroba zwyrodnieniowa stawów obwodowych dużych lub małych z nieznacznym lub średnim ograniczeniem sprawności ruchowej,
 - f) M45, M46, M49 – zeszywniające zapalenie stawów kręgosłupa oraz inne zapalne choroby kręgosłupa, w okresie remisji, z nieznacznym ograniczeniem sprawności ruchowej i niewielką destrukcją stawów,
 - g) M47 – choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa z nieznacznym ograniczeniem sprawności ruchowej,
 - h) M62 – polimialgia reumatyczna ze współistniejącymi zmianami zwyrodnieniowymi,
 - i) M70 – M79 – inne choroby tkanek miękkich.

Szczegółowe przeciwwskazania:

- 1) M05, M06 – reumatoidalne zapalenie stawów w IV stopniu sprawności czynnościowej (unieruchomienie w łóżku);
- 2) M05, M06 – zaostrzenie stanu zapalnego w reumatoidalnym zapaleniu stawów z odczynem ogólnym (stany gorączkowe, świeże wysięki, duże obrzęki stawowe);
- 3) M05, M06, M14, M45 – ograniczenie funkcji ruchowych w przebiegu reumatoidalnego zapalenia stawów, zeszywniającego zapalenia stawów kręgosłupa i innych artropatii, z całkowitą niepełnosprawnością;
- 4) M05, M06, M14 – zaawansowane zmiany narządowe w przebiegu schorzeń reumatoidalnych;
- 5) M30 – M36 – układowe choroby tkanki łącznej w fazie ostrej;
- 6) M13, M89 – infekcyjne zapalenie kości lub stawów w fazie ostrej;
- 7) M96 – stany w przebiegu chorób reumatycznych wymagające pilnej interwencji chirurgicznej lub ortopedycznej.

IV. Choroby kardiologiczne i nadciśnienie (kardiologia)

Szczegółowe wskazania:

- 1) szpital:
 - a) I10 – I13 – nadciśnienie tętnicze, stopień II albo III bez dodatkowych czynników ryzyka,
 - b) I21, I24 – stany po przebytych zawałach serca, w okresie do 6 miesięcy od przebycia zawału serca,
 - c) I25 – przewlekła choroba niedokrwienna serca wg klasyfikacji CCS - II okres,
 - d) I50 – niewydolność serca w klasie niewydolności serca II według NYHA; w stanach z upośledzeniem frakcji wyrzutowej lewej komory (LVEF) < 35%, z zabezpieczeniem kardiowerterem-defibrylatorem (ICD),
 - e) I30, I33, I40 – następstwa zapalenia mięśnia sercowego, wsierdzia lub osierdzia, w okresie do 6 miesięcy od zakończenia leczenia szpitalnego; w stanach z upośledzeniem frakcji wyrzutowej lewej komory (LVEF) < 35%, z zabezpieczeniem kardiowerteremdefibrylatorem (ICD),
 - f) I42, I43 – kardiomiopatie; w stanach z upośledzeniem frakcji wyrzutowej lewej komory (LVEF) < 35 %, z zabezpieczeniem kardiowerterem-defibrylatorem (ICD),
 - g) I45 – stan w okresie do 6 miesięcy od wszczęcia układu stymulującego serca;

2) sanatorium:

- a) I10, I11 — nadciśnienie tętnicze I stopnia z jednym albo dwoma czynnikami ryzyka albo II stopnia bez czynników ryzyka,
- b) I21, I24 — stany po przebytych zawałach serca bez powikłań, w okresie do 6 miesięcy od przebycia zawału serca; w stanach po upływie 40 dni od przebycia zawału serca i utrzymującym się upośledzeniu frakcji wyrzutowej lewej komory (LVEF) < 35%, z zabezpieczeniem kardiowerterem-defibrylatorem (ICD),
- c) I25 — przewlekła choroba niedokrwienna serca wg klasyfikacji CCS — I albo II okres,
- d) I41-I43 — zmiany zwyrodnieniowe i pozapalne mięśnia sercowego w klasie niewydolności serca II według NYHA; w stanach z upośledzeniem frakcji wyrzutowej lewej komory (LVEF) < 35%, z zabezpieczeniem kardiowerterem-defibrylatorem (ICD),
- e) Q22, Q23, Z98 — stany po operacji zastawek serca po upływie co najmniej 12 miesięcy od przebytego zabiegu w okresie pełnej wydolności krążenia,
- f) Q22- Q25 — wady serca w klasie niewydolności serca I albo II według NYHA z zachowaną funkcją skurczową lewej komory;

3) przychodnia uzdrowiskowa:

- a) I10, I11 — nadciśnienie tętnicze I stopnia z jednym albo dwoma czynnikami ryzyka albo II stopnia bez czynników ryzyka, unormowane farmakologicznie,
- b) I25 — przewlekła choroba niedokrwienia serca w okresie pełnej wydolności,
- c) Q22, Q23, Z98 — stany po operacjach wad zastawkowych serca po upływie co najmniej 12 miesięcy od zabiegu w okresie pełnej wydolności krążenia.

Szczegółowe przeciwwskazania:

- 1) I11 — nadciśnienie tętnicze III stopnia nieunormowane farmakologicznie z chwiejnym przebiegiem oraz z co najmniej dwoma czynnikami ryzyka powikłań sercowonaczyniowych;
- 2) I11 — nadciśnienie tętnicze złośliwe;
- 3) I21 — ostry zawał serca, w tym stany po upływie 40 dni od przebycia zawału serca z upośledzoną frakcją wyrzutową lewej komory (LVEF) < 35%, bez zabezpieczenia kardiowerterem-defibrylatorem (ICD);
- 4) I24 — niestabilna choroba wieńcowa;
- 5) I25 — przewlekła choroba niedokrwienna serca wg klasyfikacji CCS — III albo IV okres;
- 6) I27 — nadciśnienie płucne dużego stopnia;
- 7) I38, I30 — ostre zapalenie wsierdzia lub osierdzia;
- 8) I42 — kardiomiopatia przerostowa albo rozrzeniowa w klasie niewydolności serca III albo IV według NYHA;
- 9) I44 — zespół chorego węzła zatokowego, blok przedsionkowo-komorowy III stopnia, blok trójwiązkowy, blok przedsionkowo-komorowy II stopnia typu Mobitz, blok przedsionkowokomorowy II stopnia 2:1 — w przypadku braku usuwalnej przyczyny bloku i bez zabezpieczenia układem stymulującym serca;
- 10) I47 — częstoskurcze utrwalone lub częste napady częstoskurczu w wywiadzie;
- 11) I48 — napadowe migotanie albo trzepotanie przedsionków z towarzyszącym zespołem WPW lub obecnością dodatkowej drogi przewodzącej (przy braku skutecznego leczenia ablacją);
- 12) I48 — napadowe migotanie albo trzepotanie przedsionków (u chorych bez dodatkowej drogi przewodzenia) z nawrotami arytmii w ciągu ostatnich 6 miesięcy;
- 13) I49 — złośliwe, komorowe zaburzenia rytmu serca w wywiadzie, przy braku usuwalnej ich przyczyny (zaburzenia elektrolitowe, tyreotoksykoza i inne), bez zabezpieczenia kardiowerterem-defibrylatorem (ICD);
- 14) I50 — niewydolność serca w klasie niewydolności serca III albo IV według NYHA;
- 15) I71 — tętniak rozwarstwiający aorty;
- 16) I72 — tętniak serca;
- 17) I82 — ostre powikłania zatorowo-zakrzepowe;
- 18) Q24 — wady serca w klasie niewydolności serca III albo IV według NYHA lub ze złośliwymi zaburzeniami rytmu serca.

V. Choroby naczyń obwodowych

Szczegółowe wskazania:

1) szpital:

- a) I70 — miażdżyca tętnic kończyn dolnych w IIb albo III stopniu niedokrwienia według Fontaine'a,
- b) I71, I97 — stany po operacjach tętniaka aorty brzusznej, w okresie do 12 miesięcy od zakończenia leczenia szpitalnego,
- c) I73, I97 — stany po operacjach naczyń tętnicznych kończyn dolnych, w okresie do 12 miesięcy od zakończenia leczenia szpitalnego,
- d) I73 — zakrzepowo-zarostowe zapalenie naczyń (choroba Buergera), poza okresem zaostrzenia choroby, przy braku nadkażonych owrzodzeń, zgorzeli,
- e) I74 — stany po leczeniu szpitalnym zatoru lub zakrzepu tętnic kończyn dolnych,
- f) I80 — stany po przebyłym zakrzepowym zapaleniu żył kończyn dolnych bez innych powikłań, po upływie 6 miesięcy od zakończenia leczenia fazy ostrej;

2) sanatorium:

- a) I70 — miażdżyca tętnic kończyn dolnych w II stopniu niedokrwienia według Fontaine'a (bez owrzodzeń),
- b) I73 — zakrzepowo-zarostowe zapalenie naczyń (choroba Buergera) — stadium początkowe,
- c) I77 — nerwice naczynioruchowe (choroba Raynauda oraz inne zaburzenia czynności tętnic i tętniczek),
- d) I79 — zespół stopy cukrzycowej bez owrzodzenia,
- e) I83 — żylaki kończyn dolnych w stopniu V albo VI niewydolności żylniej, zgodnie z klasyfikacją CEAP (obrzęki, zagojone owrzodzenie lub nieduże przewlekłe owrzodzenie),
- f) I83 — stany po operacjach żyłaków kończyn dolnych bez powikłań, w okresie do 3 miesięcy od przebytej operacji,
- g) I89 — inne niezakaźne zaburzenia funkcji naczyń i węzłów chłonnych;

3) przychodnia uzdrowskowa:

- a) I70 — miażdżyca tętnic kończyn dolnych w I albo IIa stopniu niedokrwienia według Fontaine'a,
- b) I77 — nerwice naczynioruchowe (choroba Raynauda oraz inne zaburzenia czynności tętnic i tętniczek),
- c) I83 — żylaki kończyn dolnych w 2 albo 3 stopniu niewydolności żylniej, zgodnie z klasyfikacją CEAP (bez dużych obrzęków i owrzodzeń),
- d) I89 — inne niezakaźne zaburzenia funkcji naczyń i węzłów chłonnych.

Szczegółowe przeciwwskazania:

- 1) I70 — miażdżyca naczyń kończyn dolnych w III albo IV stopniu niedokrwienia według Fontaine'a;
- 2) I74 — zakrzepowo-zarostowe zapalenie tętnic kończyn dolnych w okresie ostrym oraz w III albo IV stadium według Fontaine'a;
- 3) I83 — rozległe owrzodzenia żyłakowe podudzia, w 6 stopniu niewydolności żylniej, zgodnie z klasyfikacją CEAP;
- 4) I97 — stany po operacjach naczyniowych z powikłaniami pooperacyjnymi;
- 5) L97, L88 — zespół stopy cukrzycowej z rozległymi, nadkażonymi owrzodzeniami, zgorzel;
- 6) I80 — zapalenie żył lub zakrzepowe zapalenie żył w ostrej fazie choroby.

VI. Choroby górnych dróg oddechowych (laryngologia)

Szczegółowe wskazania:

1) szpital:

- a) G53 — stany porażenne (niedowłady) nerwów krtaniowych z ustalonych przyczyn, w tym stany porażenne nerwów krtaniowych w przebiegu zabiegów operacyjnych,
- b) J38, J39 — stany po operacjach, w szczególności strun głosowych, kieszonek krtaniowych, nagłośni, w okresie do 12 miesięcy od przebytej operacji,

c) Z98 — stany po całkowitym albo częściowym usunięciu krtani z powodu zmian nowotworowych łagodnych lub po upływie 12 miesięcy od zakończenia leczenia operacyjnego, radioterapii lub chemioterapii w przypadku nowotworów złośliwych;

2) sanatorium:

- a) J31 — przewlekłe zapalenie błony śluzowej jamy nosowej lub gardła o charakterze zanikowym, w różnym stopniu zaawansowania lub o charakterze przerostowym, niewymagające leczenia operacyjnego,
- b) J32 — przewlekłe zapalenie zatok przynosowych, niewymagające leczenia operacyjnego,
- c) J32, J35, Z98 — stany po operacjach w zakresie górnych dróg oddechowych lub zatok przynosowych, w okresie do 24 miesięcy od przebytej operacji,
- d) J35 — przewlekłe choroby migdałków podniebiennych lub migdałka gardłowego,
- e) J37, J38 — przewlekłe zapalenie krtani lub tchawicy;

3) przychodnia uzdrowiskowa:

- a) J31 — przewlekłe zapalenie błony śluzowej jamy nosowej lub gardła o charakterze zanikowym, w różnym stopniu zaawansowania lub o charakterze przerostowym, niewymagające leczenia operacyjnego,
- b) J32 — przewlekłe zapalenie zatok przynosowych niewymagające zabiegu operacyjnego,
- c) J35 — przewlekłe choroby migdałków podniebiennych lub migdałka gardłowego,
- d) J32, J35, Z98 — stany po operacjach w zakresie górnych dróg oddechowych lub zatok przynosowych, w okresie do 24 miesięcy od przebytej operacji,
- e) J37, J38 — przewlekłe zapalenie krtani lub tchawicy.

Szczegółowe przeciwwskazania:

- 1) C09 — C14 — nowotwory złośliwe górnych dróg oddechowych przed upływem 12 miesięcy od zakończenia leczenia operacyjnego, chemioterapii lub radioterapii;
- 2) J00 — J06 — ostre infekcje górnych dróg oddechowych, wymagające intensywnej farmakoterapii;
- 3) J39 — choroby górnych dróg oddechowych z upośledzoną drożnością w wyniku znacznego przerostu adenoidalnego lub skrzywienia przegrody nosa, wymagające zabiegu operacyjnego;
- 4) H81, H82 — Zespół Meniera lub zespoły pseudomenierowskie.

VII. Choroby dolnych dróg oddechowych (pulmonologia)

Szczegółowe wskazania:

1) szpital:

- a) J43, I27 — rozedma płuc ze współistniejącym zespołem serca płucnego,
- b) J44 — przewlekła obturacyjna choroba płuc w II albo III stopniu zaawansowania ($FEV_1 \geq 30\%$),
- c) J45, J43, I27 — dychawica oskrzelowa z rozedmą lub zespołem przewlekłego serca płucnego,
- d) J95 — stany po resekcji tkanki płucnej, w okresie do 12 miesięcy od zakończenia leczenia szpitalnego;

2) sanatorium:

- a) I27, I64 — pylice płuc z rozpoczynającym się zespołem serca płucnego,
- b) J13 — J18, J94 — stany po zapaleniu płuc lub opłucnej, w okresie do 12 miesięcy od zakończenia leczenia szpitalnego,
- c) J41 — przewlekłe zapalenie oskrzeli z częstymi zaostrzeniami,
- d) J43, I27 — rozedma płuc z rozpoczynającym się zespołem serca płucnego,
- e) J44 — przewlekła obturacyjna choroba płuc w I albo II stopniu zaawansowania ($FEV_1 \geq 50\%$),
- f) J45 — dychawica oskrzelowa;

3) przychodnia uzdrowiskowa:

- a) J41 — przewlekła obturacyjna choroba płuc w I stopniu zaawansowania,
- b) J13 — J18, J94 — stany po zapaleniu płuc lub opłucnej, w okresie do 12 miesięcy od zakończenia leczenia szpitalnego.

Szczegółowe przeciwwskazania:

- 1) A15 – gruźlica płuc lub opłucnej w okresie aktywnym;
- 2) C34 – C39 – nowotwory złośliwe dolnych dróg oddechowych przed upływem 12 miesięcy od zakończenia leczenia operacyjnego, chemioterapii lub radioterapii;
- 3) I27 – pełnoobjawowa niewydolność oddechowa lub oddechowo-kръżeniowa;
- 4) J12 – J18, J20 – J22 – ostre zapalenie oskrzeli, płuc lub opłucnej;
- 5) J45 – dychawica oskrzelowa o ciężkim przebiegu, ze stanami astmatycznymi w wywiadzie;
- 6) J47, A15 – rozstrzenie oskrzeli na tle gruźliczym;
- 7) R04 – krwawienie lub krwotoki z górnych dróg oddechowych oraz stany po krwotokach płucnych.

VIII. Choroby układu trawienia (gastroenterologia, hepatologia)

Szczegółowe wskazania:

- 1) szpital:
 - a) B15, B19 – stany po przebyłym ostrym wirusowym zapaleniu wątroby, w okresie do 12 miesięcy od zakończenia leczenia fazy ostrej choroby,
 - b) K25, Z98 – stany po resekcji żołądka z powodu choroby wrzodowej, w okresie do 12 miesięcy od zakończenia leczenia szpitalnego,
 - c) K50 – choroba Leśniowskiego-Crohna o lekkim przebiegu,
 - d) K51 – wrzodziejące zapalenie jelita grubego o lekkim przebiegu,
 - e) K74 – marskość wątroby w okresie wydolności (bez encefalopatii wątrobowej, wodobrzusza, żółtaczk, żylaków przełyku);
- 2) sanatorium:
 - a) B15 – B19 – stany po przebyłym ostrym wirusowym zapaleniu wątroby, w okresie do 12 miesięcy od zakończenia leczenia fazy ostrej choroby,
 - b) K20 – K23 – przewlekłe choroby przełyku (rozstrzeń, uchyłek, kurcz wpustu),
 - c) K25, K26 – choroba wrzodowa żołądka, choroba wrzodowa dwunastnicy,
 - d) K73 – przewlekłe zapalenie wątroby w okresie wydolności wątroby,
 - e) K86 – przewlekłe zapalenie trzustki;
- 3) przychodnia uzdrowiskowa:
 - a) K20 – K23 – przewlekłe choroby przełyku (rozstrzeń, uchyłek, kurcz wpustu),
 - b) K21 – choroba refluksowa – I, II albo III stopień,
 - c) K25, K26 – choroba wrzodowa żołądka, choroba wrzodowa dwunastnicy w okresie remisji,
 - d) K30 – dyspepsja niewrzodowa,
 - e) K31, K82 – zaburzenia czynnościowe żołądka, jelit lub pęcherzyka żółciowego,
 - f) K86 – przewlekłe zapalenie trzustki.

Szczegółowe przeciwwskazania:

- 1) C15 – C26 – nowotwory złośliwe układu trawienia przed upływem 12 miesięcy od zakończenia leczenia operacyjnego, chemioterapii lub radioterapii;
- 2) B15-B17 – ostre wirusowe zapalenia wątroby;
- 3) K74 – pełnoobjawowa marskość wątroby;
- 4) K72 – niewydolność wątroby niesklasyfikowana gdzie indziej;
- 5) K22 – zwężenie odźwiernika z owrzodzeniem i krwawieniem;
- 6) K31, K63 – choroby żołądka lub jelit przebiegające z krwawieniem z przewodu pokarmowego;
- 7) K28, K81, K82 – choroby żołądka, jelit, pęcherzyka żółciowego wymagające leczenia operacyjnego;
- 8) K50 – choroba Leśniowskiego-Crohna o ciężkim przebiegu;
- 9) K51 – wrzodziejące zapalenie jelita grubego o ciężkim przebiegu;

- 10) K85 — ostre zapalenie trzustki;
- 11) K92 — nawracające, niezdiagnozowane zaburzenia żołądkowo-jelitowe (biegunki, zaparcia, bóle brzucha, krwawienia z przewodu pokarmowego).

IX. Cukrzyca (diabetologia)

Szczegółowe wskazania:

- 1) szpital:
 - a) E10 — świeżo rozpoznana cukrzyca typu 1,
 - b) E10, E11 — cukrzyca typu 1 albo typu 2 leczona insuliną o szczególnie chwiejnym przebiegu,
 - c) E10, E11 — cukrzyca typu 1 albo typu 2 w okresie dekompensacji znacznego stopnia,
 - d) E10, E11, I25, I68, I73 — cukrzyca typu 1 albo typu 2 z zaawansowaną makroangiopatią,
 - e) E10, E11, N08, G63, H36 — cukrzyca typu 1 albo typu 2 z zaawansowaną mikroangiopatią (nefropatią lub neuropatią, lub retinopatią),
 - f) E10, E11, H53 — cukrzyca typu 1 albo typu 2 ze znacznym upośledzeniem wzroku,
 - g) E10, E11, N18 — cukrzyca z niewydolnością nerek (dializoterapia),
 - h) E13 — cukrzyca po przeszczepie nerki lub trzustki;
- 2) sanatorium:
 - a) E11 — świeżo rozpoznana cukrzyca typu 2,
 - b) E11 — cukrzyca typu 2 z wtórną niewrażliwością na pochodne sulfonylomocznika (celem zastosowania insuliny),
 - c) E10, E11, I25, I68, I73 — cukrzyca typu 1 albo typu 2 z makroangiopatią (z wyłączeniem przypadków o znacznym zaawansowaniu powikłań),
 - d) E10, E11, N08, G63, H36 — cukrzyca typu 1 albo typu 2 z mikroangiopatią: nefropatią, neuropatią, retinopatią (z wyłączeniem przypadków o znacznym zaawansowaniu powikłań),
 - e) E10, E11, I15 — wyrównana cukrzyca typu 1 albo typu 2 z nadciśnieniem tętniczym,
 - f) E10, E11, E66 — cukrzyca typu 1 albo typu 2 z otyłością olbrzymią (BMI \geq 40),
 - g) E13 — cukrzyca z otyłością lub powikłaniami naczyniowymi;
- 3) przychodnia uzdrowiskowa:
 - a) E10, E11, I25, I68, I73 — wyrównana cukrzyca typu 1 albo typu 2 z makroangiopatią (z wyłączeniem przypadków o znacznym zaawansowaniu powikłań),
 - b) E10, E11, N08, G63, H36 — wyrównana cukrzyca typu 1 albo typu 2 z mikroangiopatią, nefropatią, neuropatią, retinopatią (z wyłączeniem przypadków o znacznym zaawansowaniu powikłań),
 - c) E88 — zespół metaboliczny,
 - d) E74 — zaburzenia tolerancji węglowodanowej (IGT).

Szczegółowe przeciwwskazania:

- 1) E10, E11 — cukrzyca typu 1 albo typu 2 w okresie kwasicy, stan przedśpiączkowy;
- 2) R02 — zespół stopy cukrzycowej ze zgorzelą wymagający interwencji chirurgicznej;
- 3) Z89 — stany po amputacji kończyn z niezagojoną raną operacyjną;
- 4) E10, E11, N18 — cukrzyca z nefropatią w okresie mocznicy;
- 5) I79, I70 — cukrzyca z makroangiopatią kończyn dolnych w okresie III albo IV choroby naczyniowej;
- 6) E10, E11, I50 — cukrzyca z niewydolnością krążenia w klasie niewydolności serca III albo IV według NYHA;
- 7) E10, E11, Z74 — pełna niezdolność do samoobsługi z powodu powikłań cukrzycy lub chorób towarzyszących.

X. Otyłość

Szczegółowe wskazania:

1) szpital:

- a) E66, I15, I25 — otyłość (BMI > 30) z nadciśnieniem tętniczym lub przewlekłą chorobą niedokrwinną serca w I albo II okresie według CCS,
- b) E66, I50 — otyłość (BMI > 30) z niewydolnością serca w klasie niewydolności serca I albo II według NYHA,
- c) E66, M15 — otyłość (BMI > 30) z zaawansowaną chorobą zwyrodnieniową dużych stawów, przy zachowanej zdolności do samoobsługi,
- d) E66, M16, M17 — otyłość (BMI > 30) z chorobą zwyrodnieniową z ustalonymi wskazaniami do zabiegu operacyjnego stawów biodrowych lub kolanowych,
- e) E66 — otyłość olbrzymia po operacji zmniejszenia żołądka;

2) sanatorium:

- a) E68 — otyłość brzuszna (trzewna) z innymi metabolicznymi czynnikami ryzyka miażdżycy,
- b) E66, E67, E88 — otyłość z zaburzeniami tolerancji węglowodanowej,
- c) E66, R73 — otyłość z nieprawidłową glikemią na czczo,
- d) E66, E73 — otyłość z cukrzycą postprandialną,
- e) E66, I15 — otyłość z nadciśnieniem tętniczym I albo II stopnia,
- f) E66, M15 — otyłość z chorobą zwyrodnieniową stawów,
- g) E66, E00 — E03 — otyłość z endokrynopatiami (niedoczynność tarczycy);

3) przychodnia uzdrowiskowa:

- a) E68 — otyłość brzuszna (trzewna małego i średniego stopnia),
- b) E66, E68 — otyłość z zaburzeniami tolerancji węglowodanowej,
- c) E66, R73 — otyłość z nieprawidłową glikemią na czczo,
- d) E66, E73 — otyłość z cukrzycą postprandialną,
- e) E66, I15 — otyłość z nadciśnieniem I stopnia,
- f) E66, E00 — E03 — otyłość z endokrynopatiami (niedoczynność tarczycy).

Szczegółowe przeciwwskazania:

- 1) E66, I73 — otyłość z cukrzycą powikłaną zmianami naczyniowymi;
- 2) I98, E66 — otyłość z pełnoobjawową niewydolnością krążenia;
- 3) E66, F72, F73 — otyłość u osób ze znacznym ograniczeniem umysłowym.

XI. Choroby endokrynologiczne

Szczegółowe wskazania:

1) szpital:

- a) E05 — nadczynność tarczycy pierwotna, w tym choroba Gravesa-Basedowa w okresie niepełnej eutyreozy,
- b) E05 — stany po operacjach przeprowadzonych z powodu chorób przebiegających pierwotnie z nadczynnością tarczycy, w okresie od 3 do 12 miesięcy od przebytego zabiegu,
- c) E22 — akromegalia w okresie nieaktywnym, po upływie 12 miesięcy od zakończenia leczenia operacyjnego lub radioterapii z chorobami towarzyszącymi, takimi jak choroba zwyrodnieniowa stawów, nadciśnienie tętnicze,
- d) E24 — zespół Cushinga — po częściowym lub całkowitym usunięciu nadnercza lub nadnerczy lub choroba Cushinga — po operacyjnym wycięciu gruczolaka przysadki, z chorobami współistniejącymi — w okresie do 12 miesięcy od zakończenia leczenia operacyjnego,
- e) E27 — niedoczynność kory nadnerczy w okresie wyrównania z chorobami współistniejącymi;

2) sanatorium:

- a) E05 — nadczynność tarczycy pierwotna, w tym choroba Gravesa-Basedowa w stadium eutyreozy,
- b) E05 — stany po operacjach przeprowadzonych z powodu chorób przebiegających pierwotnie z nadczynnością tarczycy, w okresie od 3 do 12 miesięcy od przebytego zabiegu,
- c) E06 — stany po zapaleniu tarczycy w okresie do 6 miesięcy po ustąpieniu ostrego albo podostrego stanu zapalnego, także przewlekłe zapalenia tarczycy,
- d) E22 — akromegalia w okresie nieaktywnym, po upływie 12 miesięcy od zakończenia leczenia operacyjnego lub radioterapii z chorobami towarzyszącymi w nieznacznym stopniu zaawansowania, takimi jak choroba zwyrodnieniowa stawów, nadciśnienie tętnicze,
- e) E24 — zespół Cushinga — po częściowym lub całkowitym wycięciu nadnercza lub choroba Cushinga — po operacyjnym wycięciu gruczolaka przysadki, z chorobami współistniejącymi w nieznacznym stopniu zaawansowania — w okresie do 12 miesięcy od zakończenia leczenia operacyjnego,
- f) E27 — niedoczynność kory nadnerczy w okresie wyrównania z chorobami współistniejącymi o nieznacznym stopniu zaawansowania,
- g) E20 — niedoczynność przytarczyc (poza ciężkimi postaciami, z tężyczką);

3) przychodnia uzdrowiskowa:

- a) E05 — nadczynność tarczycy pierwotna, w tym choroba Gravesa-Basedowa w stadium eutyreozy,
- b) E05 — stany po operacjach przeprowadzonych z powodu chorób przebiegających pierwotnie z nadczynnością tarczycy, w okresie do 12 miesięcy od przebytego zabiegu.

Szczegółowe przeciwwskazania:

- 1) C73 — nowotwory złośliwe tarczycy przed upływem 12 miesięcy od zakończenia leczenia operacyjnego, chemioterapii lub radioterapii;
- 2) E05 — nadczynność tarczycy w okresie całkowitego niewyrównania;
- 3) E06 — ostry stan zapalny tarczycy;
- 4) E04 — wole z bezwzględnymi wskazaniami do operacji;
- 5) E22 — akromegalia w okresie:
 - a) czynnego procesu chorobowego,
 - b) z guzem zlokalizowanym w siodle tureckim znacznych rozmiarów oraz z objawami ocznymi, które wymagają stałej kontroli neurochirurgicznej;
- 6) E23, I95 — niedoczynność przysadki — niewyrównana z niskim ciśnieniem tętniczym;
- 7) E24 — zespół Cushinga:
 - a) z czynną chorobą,
 - b) po leczeniu operacyjnym nadnerczy lub przysadki, z utrzymującym się nadal czynnym procesem,
 - c) z niewydolnością krążenia, skazą krwotoczną, wysokim ciśnieniem tętniczym krwi opornym na leczenie farmakologiczne;
- 8) E27 — niedoczynność kory nadnerczy w okresie niewyrównania;
- 9) E20 — niedoczynność przytarczyc:
 - a) ciężkie postacie tężyczki,
 - b) postacie tężyczki wymagające częstego dożylnego podawania preparatów wapnia.

XII. Osteoporoza

Szczegółowe wskazania:

1) szpital:

- a) M80, M81 — osteoporoza uogólniona, pomenopauzalna i starcza rozpoznana według kryteriów WHO (T-score poniżej -2,5 odchylenia standardowego) z przebytymi złamaniami lub bez złamań z więcej niż 2 czynnikami ryzyka,
- b) M80 — stany po złamaniach z powodu osteoporozy, kompresyjne złamanie kręgosłupa, kości nadgarstka typu Collesa oraz żeber,
- c) M82, M85 — osteoporoza i osteopenia z chorobami towarzyszącymi (reumatoidalne zapalenie stawów, zeszytniające zapalenie stawów kręgosłupa, cukrzyca, po sterydoterapii systemowej);

2) sanatorium:

- a) M85 — osteopenia rozpoznana według kryteriów WHO (T-score do -2,5 odchylenia standardowego) z czynnikami ryzyka,
- b) M82, M85 — osteoporoza albo osteopenia z chorobami towarzyszącymi (reumatoidalne zapalenie stawów, zeszywniające zapalenie stawów kręgosłupa, cukrzyca, po sterydoterapii systemowej);

3) przychodnia uzdrowiskowa:

- a) M85 — osteopenia rozpoznana według kryteriów WHO (T-score do -2,5 odchylenia standardowego) z czynnikami ryzyka,
- b) M82, M85 — osteoporoza i osteopenia z chorobami towarzyszącymi (reumatoidalne zapalenie stawów, zeszywniające zapalenie stawów kręgosłupa, cukrzyca, po sterydoterapii systemowej).

Szczegółowe przeciwwskazania:

- 1) M82 — osteoporozy wtórne w przebiegu przewlekłej niewydolności nerek, szpiczaka mnogiego, nadczynności tarczycy, nadczynności przytarczyc, nadczynności kory nadnerczy;
- 2) M80 — osteoporoza ze świeżym złamaniem;
- 3) M80, Z74 — osteoporoza późna z ograniczeniem zdolności podstawowej samoobsługi lub powikłana niewydolnością układu krążenia i oddechowego.

XIII. Choroby skóry (dermatologia)

Szczegółowe wskazania:

1) sanatorium:

- a) choroby alergiczne skóry:
 - L20 — atopowe zapalenie skóry,
 - L28 — świerzbączka guzowata (prurigo nodularis Hyde),
 - L24 — wyprysk przewlekły,
- b) choroby naczyniowe w małym albo średnim stopniu zaawansowania:
 - D77, I78 — plamica i zapalenie naczyń włosowatych,
 - I77 — choroba Raynauda,
- c) L40 — łuszczyca zwykła lub jej odmiany,
- d) L41 — przyłuszczyca grudkowa,
- e) M34, L94 — zmiany skórne w przebiegu kolognoz: twardzina uogólniona, twardzina ogniskowa,
- f) L97 — żylaki podudzi z wypryskiem przewlekłym,
- g) L43 — liszaj płaski — wszystkie odmiany,
- h) L45 — liszaj zanikowy twardzinowy,
- i) choroby zawodowe skóry o przebiegu przewlekłym:
 - L24 — wyprysk zawodowy,
 - L24 — trądzik zawodowy,
 - L58 — zmiany skórne wywołane ekspozycją na promieniowanie jonizujące,
- j) T 33 — powierzchowne odmrożenie,
- k) L90 — zanikowe schorzenia choroby skóry: zanikowe zapalenie skóry, marskość sromu i żołądźci,
- l) zaburzenia rogowacenia naskórka:
 - Q80 — rybia łuska,
 - L85 — rogowacenie dłoni i stóp,
- m) schorzenia łojotokowe skóry:
 - L21 — łojotokowe zapalenie skóry,
 - L26 — złuszczające zapalenie skóry,
- n) L80 — bielactwo;

- 2) przychodnia uzdrowiskowa:
- a) L40 — łuszczyca zwykła ze zmianami lokalnymi i jej odmiany,
 - b) L41 — przyłuszczyca grudkowa,
 - c) L97 — żylaki podudzi z wypryskiem przewlekłym,
 - d) T33 — powierzchowne odmrożenie,
 - e) zaburzenia rogowacenia naskórka o małym stopniu zaawansowania:
 - Q80 — rybia łuska,
 - L85 — rogowacenie dłoni i stóp,
 - f) schorzenia łojotokowe skóry o małym stopniu zaawansowania:
 - L21 — łojotokowe zapalenie skóry,
 - L26 — złuszczające zapalenie skóry,
 - g) L80 — bielactwo.

Szczegółowe przeciwwskazania:

- 1) C43, C44 — nowotwory złośliwe skóry, w przypadku czerniaka — w okresie do 5 lat, a w pozostałych przypadkach nowotworów złośliwych skóry — w okresie do 12 miesięcy, od zakończenia leczenia operacyjnego, chemioterapii lub radioterapii;
- 2) M34, L93 — kolagenozy — twardzina uogólniona i liszaj rumieniowaty z zaawansowanymi zmianami narządowymi;
- 3) L56, L57 — fotodermatozy;
- 4) L40 — łuszczyca uogólniona w okresie zaostrzenia wymagająca leczenia szpitalnego;
- 5) L23 — ostre alergiczne choroby skóry;
- 6) L97 — rozległe owrzodzenia żyłkowe podudzi z cechami zakażenia bakteryjnego, grzybiczego;
- 7) L08, L99 — ropne zapalenie skóry oraz choroby grzybicze, pasożytnicze i wirusowe;
- 8) L30 — erythrodermia;
- 9) L98 — dermatozy zawodowe w okresie ostrym.

XIV. Choroby kobiece (ginekologia)

Szczegółowe wskazania:

- 1) szpital:
 - a) N99 — stany po operacjach w obrębie narządu rodnego w okresie do 12 miesięcy od przebytej operacji z wyłączeniem stanów po operacjach z powodu nowotworu złośliwego,
 - b) N83 — stany po operacjach jajnika w zespołach androgennych w okresie do 12 miesięcy od przebytej operacji;
- 2) sanatorium:
 - a) N70 — N73 — przewlekłe stany zapalne narządu rodnego, w tym przewlekłe zapalenie ulegające zaostrzeniom,
 - b) N70 — N76 — następstwa pozapalne w obrębie przydatków, przymacicz, pochwy i sromu, okres wczesny,
 - c) N95 — zaburzenia menopauzalne ze współistniejącymi chorobami: osteoporozą, chorobą zwyrodnieniową, nadciśnieniem,
 - d) N91, N97 — opóźnione dojrzewanie płciowe: opóźnione pokwitanie wskutek przyczyn ogólnoustrojowych, niedorozwój pierwotny jajników, niedoczynność wtórna jajników,
 - e) N91, N92, N97 — niepłodność u kobiet lub zaburzenia cyklu miesiączkowego:
 - zaburzenia miesiączkowania w wyniku zmian pozapalnych jajników, zwyrodnienia jajników, cyklu bezowulacyjnego,
 - brak miesiączki wtórny pochodzenia jajnikowego,
 - f) N99 — stany po operacjach w obrębie narządu rodnego, przebiegające bez powikłań pooperacyjnych, z wyłączeniem stanów po operacjach z powodu nowotworu złośliwego — w okresie do 12 miesięcy od przebytej operacji;

3) przychodnia uzdrowiskowa:

- a) N70 – N73 – przewlekłe stany zapalne narządu rodnegu,
- b) N70 – N76 – następstwa pozapalne narządu rodnegu w obrębie przydatków, przymacicz, pochwy i sromu, okres wczesny,
- c) N95 – zaburzenia menopauzalne ze współistniejącymi chorobami: osteoporozą, chorobą zwyrodnieniową, nadciśnieniem,
- d) N91, N97 – opóźnione dojrzewanie płciowe: opóźnione pokwitanie wskutek przyczyn ogólnoustrojowych, niedorozwój pierwotny jajników, niedoczynność jajników wtórna,
- e) N91, N92, N97 – niepłodność u kobiet lub zaburzenia cyklu miesięczkowego:
 - zaburzenia miesięczkowania w wyniku zmian pozapalnych jajników, zwyrodnienia jajników, cyklu bezowulacyjnego,
 - brak miesiączki wtórny pochodzenia jajnikowego,
- f) N99 – stany po operacjach w obrębie narządu rodnegu, przebiegające bez powikłań pooperacyjnych, w okresie od 6 do 24 miesięcy od przebytej operacji.

Szczegółowe przeciwwskazania:

- 1) C51-C58 – nowotwory złośliwe narządu rodnegu przed upływem 12 miesięcy od zakończonej terapii chirurgicznej, radioterapii lub chemioterapii, z wyłączeniem terapii hormonalnej;
- 2) N70-N76 – ostre stany zapalne w obrębie narządów rodnych, ostre zakażenia na tle gruźlicy, rzeżączka, rzesistkowica, grzybice;
- 3) D25, D26 – mięśniaki macicy dużego stopnia, kwalifikujące się do zabiegu operacyjnego;
- 4) N93 – niewyjaśnione krwawienia z dróg rodnych;
- 5) N82 – przetoki pochwowo-pęcherzowe lub pochwowo-odbytnicze.

XV. Choroby nerek i dróg moczowych (nefrologia i urologia)

Szczegółowe wskazania:

1) szpital:

- a) Q61-Q63 – stany po operacjach wad wrodzonych nerek oraz po usunięciu nerki, w okresie do 12 miesięcy od przebytej operacji,
- b) Z94 – stany po przeszczepie nerek, ze stabilną czynnością przeszczepu, bez powikłań ogólnoustrojowych,
- c) N30 – N34, N39 – stany po przebytych ostrych cewkowo-śródmiąższowych zapaleniach nerek leczonych szpitalnie, w okresie do 12 miesięcy od przebytego zapalenia,
- d) N11 – przewlekłe kłębuszkowe zapalenie nerek w okresie początkowym, mało zaawansowanym, w okresie remisji,
- e) Q61 – zwyrodnienie torbielowate nerek,
- f) T52 – T60 – stany po zatruciach z objawami uszkodzenia nerek,
- g) N04, N05 – zespół nerczycowy w początkowym okresie bez obrzęków, nadciśnienia,
- h) N18 – przewlekła niewydolność nerek,
- i) Z98 – stany po operacjach na drogach moczowych w okresie do 12 miesięcy od przebytej operacji;

2) sanatorium:

- a) N03 – przewlekłe nieswoiste zapalenie nerek i dróg moczowych,
- b) N20 – N22 – kamica nerkowa lub moczowodowa nawrotowa (niewymagająca interwencji chirurgicznej),
- c) Z98, N20 – stany po operacyjnym usunięciu złożeń w drogach moczowych oraz po zabiegach rozkruszania kamieni, w okresie do 12 miesięcy od przebytego zabiegu,
- d) E79 – skaza moczanowa,
- e) T52 – T65 – stany po zatruciach z objawami uszkodzenia nerek,
- f) N32 – wysiłkowe nietrzymanie moczu,
- g) N41 – przewlekły nieswoisty stan zapalny gruczołu krokowego o charakterze nawrotowym,

- h) D29 — gruczolak stercza, początkowe stadium (bez zalegania moczu w pęcherzu),
 - i) N33, F52 — nerwice płciowe, zaburzenia neurogenne pęcherza moczowego;
- 3) przychodnia uzdrowiskowa:
- a) N03 — przewlekłe nieswoiste zapalenie nerek lub dróg moczowych (okres mało zaawansowany),
 - b) N20-N22 — kamica nerki lub moczowodu (niewymagająca interwencji chirurgicznej),
 - c) N20, N21 — stany po samoistnym wydaleniu kamienia,
 - d) Z98, N20 — stany po operacyjnym usunięciu złożeń w drogach moczowych,
 - e) E79 — skaza moczanowa,
 - f) N32 — wysiłkowe nietrzymanie moczu,
 - g) D29 — gruczolak stercza, początkowe stadium (bez zalegania moczu w pęcherzu),
 - h) N33, F52 — nerwice płciowe, zaburzenia neurogenne pęcherza moczowego.

Szczegółowe przeciwwskazania:

- 1) C64, C65 — nowotwór złośliwy nerki przed upływem 5 lat od zakończenia leczenia operacyjnego, chemioterapii, radioterapii;
- 2) C66 — C68 — nowotwór złośliwy moczowodu, pęcherza moczowego, nieokreślonych narządów moczowych przed upływem 12 miesięcy od zakończenia leczenia operacyjnego, chemioterapii lub radioterapii;
- 3) N00, N01, N10, N30, N34 — ostre stany zapalne nerek i dróg moczowych;
- 4) I12, I15 — choroby nerek z utrwalonym wysokim nadciśnieniem tętniczym;
- 5) N18 — schyłkowa niewydolność nerek w stadium V — z objawami mocznicy; dotyczy pacjentów, którzy nie rozpoczęli leczenia nerkozastępczego;
- 6) N20 — N22 — kamica nerkowa zagrażająca powstaniem wodonercza lub roponercza, wymagająca leczenia operacyjnego;
- 7) N00, N01, N03 — ostre kłębuszkowe zapalenie nerek lub zaostrzenie przewlekłego zapalenia nerek;
- 8) K60 — przetoki pochwowo-pęcherzowe lub pochwowo-odbytnicze;
- 9) N04, N17 — N19 — zespół nerczycowy z niewydolnością nerek;
- 10) N02 — krwimocz nawracający o nieustalonej etiologii.

XVI. Choroby krwi i układu krwiotwórczego (hematologia)

Szczegółowe wskazania:

- 1) sanatorium:
 - a) D50 — D53 — niedokrwistości niedoborowe, po uzyskaniu leczeniem farmakologicznym normalizacji parametrów morfologii krwi obwodowej:
 - D50 — niedokrwistość z niedoboru żelaza,
 - D51 — niedokrwistość z niedoboru witaminy B12,
 - D52 — niedokrwistość z niedoboru kwasu foliowego,
 - D53 — inne niedokrwistości z niedoborów pokarmowych,
 - b) D64 — przewlekłe niedokrwistości pokrwotoczne,
 - c) D64 — niedokrwistości poinfekcyjne,
 - d) D83 — pospolity zmienny niedobór odporności;
- 2) przychodnia uzdrowiskowa:
 - a) D50 — D53 niedokrwistości niedoborowe, po uzyskaniu leczeniem farmakologicznym normalizacji parametrów morfologii krwi obwodowej:
 - D50 — niedokrwistość z niedoboru żelaza,
 - D51 — niedokrwistość z niedoboru witaminy B12 (w okresie remisji),
 - D52 — niedokrwistość z niedoboru kwasu foliowego,
 - D53 — inne niedokrwistości z niedoborów pokarmowych,
 - b) D83 — pospolity zmienny niedobór odporności.

Szczegółowe przeciwwskazania:

- 1) C81 – C96 – nowotwory złośliwe tkanki limfatycznej, krwiotwórczej i tkanek pokrewnych przed upływem 5 lat od zakończenia leczenia operacyjnego, chemioterapii lub radioterapii;
- 2) D45 – czerwienica prawdziwa;
- 3) D46 – inne zespoły mielodysplastyczne;
- 4) D62 – ostra niedokrwistość pokrwotoczna;
- 5) D63 – niedokrwistości w przebiegu chorób nowotworowych;
- 6) D65 – rozlane wykrzepianie wewnątrznaczyniowe (zespół odwłóknienia);
- 7) inne zaburzenia krzepnięcia:
 - a) D66* – dziedziczny niedobór czynnika VIII,
 - b) D68.1* – dziedziczny niedobór czynnika IX,
 - c) D68.2* – dziedziczny niedobór innych czynników krzepnięcia,
 - d) D68.3 – skazy krwotoczne zależne od obecności krążących antykoagulantów,
 - e) D68.4* – nabyty niedobór czynników krzepnięcia (w przebiegu chorób wątroby lub niedoboru witaminy K);
- 8) D70 – agranulocytoza (neutropenia) poniżej 1,5 G/l (1500/ μ l);
- 9) D72.8 – limfopenia poniżej 1,0 G/l (1000/ μ l);
- 10) ciężkie niedokrwistości z objawami ogólnoustrojowymi (tachykardią, bólami zamostkowymi, niskim ciśnieniem tętniczym krwi).

XVII. Choroby oka i przydatków oka

Szczegółowe wskazania:

Sanatorium:

- 1) H49 – zez porażenny, po urazach, bez innych powikłań pourazowych;
- 2) H50 – stany po operacji korygującej zez u dzieci.

* Przeciwwskazaniem do leczenia uzdrowiskowego są wymienione choroby do czasu opanowania zaburzeń krzepnięcia i ustalenia leczenia zapewniającego homeostazę.